

P9_TA(2024)0050

Sytuacja w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2022 i 2023

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej – sprawozdanie roczne za lata 2022 i 2023 (2023/2028(INI))

(C/2024/5739)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE) i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”),
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽²⁾ (rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 i rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014 ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii ⁽⁶⁾,
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych ⁽⁷⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne ⁽⁸⁾ oraz toczące się postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczęte przez Komisję na podstawie tej dyrektywy przeciwko kilku państwom członkowskim, z których w jednym przypadku Komisja przekazała sprawę do Trybunału Sprawiedliwości,
- uwzględniając zalecenie Rady z 12 marca 2021 r. w sprawie równouprawnienia, włączenia i partycypacji Romów (2021/C 93/01) ⁽⁹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 stycznia 2023 r. pt. „Sprawozdanie z oceny krajowych ram strategicznych państw członkowskich dotyczących Romów” (COM(2023)0007),

⁽¹⁾ Między innymi: Komisja przeciwko Węgrom (Przejrzystość stowarzyszeń), sprawa C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476; Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 6 października 2022 r., I. L. przeciwko Politsei- ja Piirivalveamet, sprawa C-241/21, ECLI:EU:C:2022:753.

⁽²⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 93 z 19.3.2021, s. 1.

- uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2021/1534 z dnia 16 września 2021 r. w sprawie zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa dziennikarzom i innym pracownikom sektora mediów oraz wzmocnienia ich pozycji w Unii Europejskiej ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 grudnia 2021 r. pt. „Bardziej inkluzywna i bezpieczna Europa: rozszerzenie wykazu przestępstw UE o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści” (COM(2021)0777),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 czerwca 2020 r. pt. „Strategia UE w zakresie praw ofiar (2020–2025)” (COM(2020)0258),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 listopada 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając konkluzje Rady z 2 marca 2022 r. w sprawie walki z rasizmem i antysemityzmem,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 grudnia 2020 r. pt. „Strategia na rzecz wzmocnienia stosowania Karty praw podstawowych w UE” (COM(2020)0711),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 6 grudnia 2022 r. pt. „Dynamiczna przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego służąca utrzymaniu praw podstawowych w UE – Roczne sprawozdanie ze stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej za 2022 r.” (COM(2022)0716),
- uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2023/681 z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych podlegających tymczasowemu aresztowaniu oraz materialnych warunków pozbawienia wolności ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lipca 2023 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2023 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2023)0800), 27 rozdziałów poświęconych poszczególnym krajom oraz towarzyszące mu zalecenia dla państw członkowskich,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w tym jego trzecią zasadę równości szans, oraz komunikat Komisji z 4 marca 2021 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2021)0102),
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 kwietnia 2022 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed ewidentnie bezpodstawnymi lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”) (COM(2022) 0177) („dyrektywa w sprawie przeciwdziałania SLAPP”) oraz towarzyszące mu zalecenie,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z 16 września 2022 r. ustanawiającego wspólne ramy dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmieniającego dyrektywę 2010/13/UE (COM(2022)0457) („europejski akt o wolności mediów”) oraz towarzyszące mu zalecenie w sprawie wewnętrznych gwarancji niezależności redakcyjnej i przejrzystości własności w sektorze mediów ⁽¹²⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji w sprawie dyrektywy Rady z dnia 7 grudnia 2022 r. dotyczącej norm funkcjonowania organów ds. równości w obszarze równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, równego traktowania osób w dziedzinie zatrudnienia i pracy bez względu na wyznawaną religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego oraz w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, oraz uchylającej art. 13 dyrektywy 2000/43/WE i art. 12 dyrektywy 2004/113/WE (COM(2022)0689),

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 331 z 20.9.2021, s. 8.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 86 z 24.3.2023, s. 44.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 245 z 22.9.2022, s. 56.

- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Rady z 7 grudnia 2022 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń i przyjmowania dokumentów urzędowych dotyczących pochodzenia dziecka oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia pochodzenia dziecka (COM(2022)0695),
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie norm dotyczących organów ds. równości w dziedzinie równego traktowania i równości szans kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia i pracy oraz uchylającej art. 20 dyrektywy 2006/54/WE i art. 11 dyrektywy 2010/41/UE (COM(2022)0688),
- uwzględniając sprawozdania Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), w szczególności sprawozdania na temat praw podstawowych z 2022 i 2023 r., w tym sprawozdania FRANET dotyczące poszczególnych krajów,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając instrumenty ONZ dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, w tym Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodową konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, zalecenia i sprawozdania z powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka ONZ, orzecznictwo organów traktatowych ONZ i specjalne procedury Rady Praw Człowieka,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC) oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, którą otwarto do podpisu w Stambule 11 maja 2011 r. (tzw. konwencję stambulską) i którą Unia Europejska ratyfikowała 28 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając zalecenia i sprawozdania Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych oraz innych organów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE),
- uwzględniając sprawozdanie Rady Europy z dnia 23 marca 2023 r. pt. „Obrońcy praw człowieka na obszarze właściwości Rady Europy w czasach kryzysów”, opracowane po zakończeniu obrad okrągłego stołu z udziałem obrońców praw człowieka, które zorganizowało w Dublinie w dniach 24–25 października 2022 r. Biuro Komisarza Praw Człowieka Rady Europy ⁽¹³⁾,
- uwzględniając Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych i Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych,
- uwzględniając Europejską kartę społeczną Rady Europy,
- uwzględniając oświadczenia, zalecenia i sprawozdania Komisarza Praw Człowieka Rady Europy,
- uwzględniając zalecenia i sprawozdania Rady Europy, w szczególności Komisji Weneckiej, Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI), GREVIO i GRECO,
- uwzględniając swoją rezolucję z 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2019 r. w sprawie równouprawnienia płci w kontekście polityki podatkowej w UE ⁽¹⁵⁾,

⁽¹³⁾ Rada Europy, „Obrońcy praw człowieka na obszarze właściwości Rady Europy w czasach kryzysów”, 23 marca 2023 r.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 13.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 38.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie wzmocnienia demokracji oraz wolności i pluralizmu mediów w UE – niewłaściwe wykorzystywanie postępowań cywilnych i karnych do uciszania dziennikarzy, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego ⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie oceny środków mających na celu zapobieganie korupcji, nieprawidłowym wydatkom i niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy unijnych i krajowych w przypadku funduszy pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych i obszarów wydatków kryzysowych ⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 lutego 2022 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie statusu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych ⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie kurczącej się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w Europie ⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 marca 2022 r. w sprawie praworządności i konsekwencji wyroku TSUE ⁽²⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie praworządności i ewentualnego zatwierdzenia polskiego krajowego planu odbudowy (RRF) ⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie dyskryminacji interseksyjnej w Unii Europejskiej: sytuacja społeczno-gospodarcza kobiet pochodzących z Afryki, Bliskiego Wschodu, Ameryki Łacińskiej i Azji ⁽²²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 września 2022 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia ⁽²³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 października 2022 r. w sprawie sytuacji Romów mieszkających w osiedlach w UE ⁽²⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie podejrzeń o korupcję ze strony Kataru oraz szerszej potrzeby przejrzystości i odpowiedzialności w instytucjach europejskich ⁽²⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie decyzji Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych o uchyleniu prawa do aborcji w Stanach Zjednoczonych oraz konieczności ochrony prawa do aborcji i zdrowia kobiet w UE ⁽²⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 maja 2022 r. w sprawie prześladowania mniejszości z powodu przekonań lub religii ⁽²⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 5 maja 2022 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier ⁽²⁸⁾,
- uwzględniając swoją decyzję (UE) 2023/325 z 18 października 2022 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) za rok budżetowy 2020 ⁽²⁹⁾,

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 205 z 20.5.2022, s. 2.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 48.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 342 z 6.9.2022, s. 225.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 2.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 168.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 108.

⁽²²⁾ Dz.U. C 47 z 7.2.2023, s. 184.

⁽²³⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 463.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 29.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 109.

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 47 z 7.2.2023, s. 268.

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 33.

⁽²⁸⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 147.

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 45 z 14.2.2023, s. 13.

- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2022 r. w sprawie wzrostu liczby zbrodni popełnianych z nienawiści do osób LGBTIQ+ w całej Europie, w świetle niedawnego morderstwa homofobicznego na Słowacji ⁽³⁰⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 10 listopada 2022 r. w sprawie sprawiedliwości rasowej, niedyskryminacji i przeciwdziałania rasizmowi w UE ⁽³¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 13 grudnia 2022 r. w sprawie dążenia do równouprawnienia osób z niepełnosprawnościami ⁽³²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie walki z dyskryminacją w UE – długo oczekiwana horyzontalna dyrektywa antydyskryminacyjna ⁽³³⁾,
 - uwzględniając swoje stanowisko z 10 maja 2023 r. dotyczące projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w odniesieniu do instytucji i administracji publicznej Unii ⁽³⁴⁾, a także w odniesieniu do spraw związanych ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, w odniesieniu do azylu i zasady non-refoulement,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 maja 2023 r. w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez ramy ochrony danych UE–USA ⁽³⁵⁾,
 - uwzględniając swoje sprawozdanie i zalecenie z 22 maja 2023 r. w sprawie dochodzenia w sprawie zarzutów naruszenia prawa Unii i niewłaściwego administrowania w jego stosowaniu w odniesieniu do oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego służącego inwigilacji,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 1 czerwca 2023 r. w sprawie łamania praworządności i praw podstawowych na Węgrzech oraz zamrożonych funduszy UE ⁽³⁶⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 13 lipca 2023 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów – sprawozdanie roczne za lata 2019–2021 ⁽³⁷⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 października 2023 r. w sprawie segregacji i dyskryminacji dzieci romskich w edukacji ⁽³⁸⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Spraw Konstytucyjnych,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0376/2023),
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na takich wartościach jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, państwo prawne i prawa człowieka, w tym prawa osób należących do mniejszości, co znajduje wyraz w art. 2 TUE i w Karcie oraz jest zapisane w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że wartości te powinny być podzielane oraz podtrzymywane i aktywnie propagowane przez UE i państwa członkowskie w ich działaniach wewnętrznych i zewnętrznych; mając na uwadze, że w ostatnich latach w niektórych państwach członkowskich odnotowano niepokojący spadek poszanowania tych wartości;
- B. mając na uwadze, że demokracja, praworządność i prawa podstawowe to wartości, które się wzajemnie umacniają, a ich podważanie może stanowić systemowe zagrożenie dla Unii oraz dla praw i wolności wszystkich ludzi w UE; mając na uwadze, że poszanowanie praworządności jest wiążące dla całej Unii i jej państw członkowskich na wszystkich poziomach sprawowania rządów;
- C. mając na uwadze, że wolne, niezależne i przejrzyste wybory są filarem demokracji;

⁽³⁰⁾ Dz.U. C 149 z 28.4.2023, s. 22.

⁽³¹⁾ Dz.U. C 161 z 5.5.2023, s. 10.

⁽³²⁾ Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 13.

⁽³³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0111.

⁽³⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0196.

⁽³⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0204.

⁽³⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0216.

⁽³⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0295.

⁽³⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0342.

- D. mając na uwadze, że coraz szersze rozprzestrzenianie się dezinformacji stanowi zagrożenie dla demokratycznego funkcjonowania Unii; mając na uwadze, że ograniczenie manipulacji informacjami leży w interesie publicznym; mając na uwadze, że dezinformacja ogranicza zdolność obywateli i mieszkańców UE do podejmowania decyzji opartych na faktach i swobodnego uczestnictwa w procesach demokratycznych; mając na uwadze, że niezależne i pluralistyczne media są potężnym narzędziem w walce z dezinformacją;
- E. mając na uwadze, że wolność, pluralizm oraz niezależność i bezpieczeństwo dziennikarzy stanowią kluczowe elementy prawa do wolności wypowiedzi i informacji oraz mają zasadnicze znaczenie dla demokratycznego funkcjonowania UE i jej państw członkowskich; mając na uwadze, że w ostatnich latach dziennikarze i inni pracownicy sektora mediów w wielu państwach członkowskich i poza ich granicami są w coraz większym stopniu narażeni na groźby, bezprawne naciski, zastraszanie, przemoc i inne formy ingerencji w ich pracę, w szczególności gdy skupiają się na nadużywaniu władzy, korupcji, łamaniu praw podstawowych i działalności przestępczej; mając na uwadze, że powództwa typu SLAPP nadal stanowią palący problem w całej UE; mając na uwadze, że alarmująca sytuacja, jeśli chodzi o groźby i ataki, nie ogranicza się wyłącznie do zawodowych dziennikarzy i innych pracowników tradycyjnych mediów; mając na uwadze, że definicja pracowników sektora mediów uległa rozszerzeniu w wyniku pojawienia się nowych form mediów w erze cyfrowej i w związku z tym obejmuje inne osoby, które wnoszą wkład w debatę publiczną i prowadzą działalność dziennikarską lub pełnią funkcje strażników publicznych;
- F. mając na uwadze, że organy rządowe w niektórych państwach członkowskich i w państwach spoza UE wykorzystywały oprogramowanie Pegasus i inne oprogramowanie szpiegujące przeciwko dziennikarzom, politykom, funkcjonariuszom organów ścigania, dyplomatom, prawnikom, przedsiębiorcom, podmiotom społeczeństwa obywatelskiego i innym podmiotom w celach politycznych, a nawet przestępczych; mając na uwadze, że takie praktyki są niezwykle niepokojące i wypuklają ryzyko nadużywania technologii nadzoru do naruszania podstawowych praw człowieka, demokracji i procesów wyborczych;
- G. mając na uwadze, że korupcja stanowi poważne zagrożenie dla demokracji i praworządności; mając na uwadze, że istnieją niezmiennie, poważne obawy co do walki z korupcją w niektórych państwach członkowskich; mając na uwadze, że mechanizmy mające na celu powstrzymanie korupcji są w kilku państwach członkowskich słabe, a brak ochrony osób zgłaszających przypadki naruszeń jest nadal powszechnym uchybieniem; mając na uwadze, że rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności ma na celu ochronę budżetu Unii w przypadku naruszeń zasad praworządności;
- H. mając na uwadze, że dziennikarze, media i blogerzy, obrońcy praw człowieka, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, aktywiści, związki zawodowe, artyści, badacze, sygnaliści i politycy coraz częściej spotykają się z groźbami, nękaniami i innymi formami zastraszania w wyniku ich zaangażowania w życie publicznym;
- I. mając na uwadze, że niezawisłość sądownictwa – podstawowy wymóg demokratycznej zasady podziału władzy, kluczowy dla zagwarantowania poszanowania praw podstawowych – jest w coraz większej liczbie państw członkowskich poważnie zagrożona, a nawet podważana w sposób strukturalny;
- J. mając na uwadze, że Trybunał Sprawiedliwości przypomniał⁽³⁹⁾, iż prawo do wolności zrzeszania się zapisane w art. 12 ust. 1 Karty jest jedną z najważniejszych podstaw demokratycznego i pluralistycznego społeczeństwa, ponieważ pozwala mieszkańcom UE działać wspólnie w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, a tym samym przyczyniać się do właściwego funkcjonowania życia publicznego; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich odnotowuje się coraz częstsze ataki na prawo do zgromadzeń i stowarzyszania się przez nieproporcjonalne użycie siły, w tym pobicia, wobec pokojowych demonstrantów;
- K. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie nałożyły ograniczenia celowo zmierzające do ograniczenia przestrzeni obywatelskiej; mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich przestrzeń obywatelska spotyka się z nękaniami prawnym, administracyjnym i podatkowym, kryminalizacją i negatywną retoryką mającą na celu stygmatyzację i delegitymizację organizacji społeczeństwa obywatelskiego, aktywistów i obrońców praw człowieka oraz osłabianie ich zdolności do wykonywania pracy;

⁽³⁹⁾ Komisja Europejska przeciwko Węgrom (Przejrzystość stowarzyszeń), sprawa C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

- L. mając na uwadze, że w marcu 2023 r. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy ocenił, że sytuacja obrońców praw człowieka w Europie uległa alarmującemu pogorszeniu, a rządy coraz częściej wykazują tendencję do lekceważenia spoczywających na nich zobowiązań w zakresie praw człowieka i przedkładają kwestie bezpieczeństwa narodowego i bezpieczeństwa publicznego nad prawa człowieka; mając na uwadze, że komisarz przedstawił sprawozdanie na temat coraz większych ograniczeń ich zdolności do swobodnego i bezpiecznego wykonywania pracy, a także różnych form działań odwetowych, w tym nękania ze strony wymiaru sprawiedliwości, ścigania, niewłaściwych kontroli i nadzoru, kampanii oszczerstw, gróźb i zastraszania w państwach członkowskich i państwach sąsiadujących; mając na uwadze, że brak skutecznych dochodzeń w sprawie naruszeń popełnionych przez podmioty państwowe i niepaństwowe wobec obrońców praw człowieka, nadal jest źródłem niepokoju; mając na uwadze, że działania te osłabiają demokrację i wpisują się w szerszy problem polaryzacji w społeczeństwie, charakteryzujący się nasilającym się wyrażaniem nienawiści i przemocą wobec różnych grup społecznych lub mniejszościowych;
- M. mając na uwadze, że na granicach Unii Europejskiej doszło do wielu przypadków śmierci migrantów i łamania praw człowieka z powodu nieskutecznego zarządzania i nieproporcjonalnego użycia siły przez władze; mając na uwadze, że coraz więcej środków technologicznych, w tym sztuczna inteligencja, jest wykorzystywanych do monitorowania migrantów na zewnętrznych i wewnętrznych granicach UE; mając na uwadze, że karanie organizacji pozarządowych lub wszelkich innych podmiotów niepaństwowych, które prowadzą operacje poszukiwawczo-ratownicze, przestrzegając odpowiednich ram prawnych, stanowi naruszenie prawa międzynarodowego⁽⁴⁰⁾, a zatem nie jest dozwolone na mocy prawa UE; mając na uwadze, że Trybunał Sprawiedliwości przypomniał, iż obywatele państw spoza UE mogą być pozbawieni wolności tylko wtedy, gdy istnieje konkretna podstawa prawna do ograniczenia ich prawa do wolności, a nie wtedy, gdy istnieje jedynie kryterium ogólne⁽⁴¹⁾;
- N. mając na uwadze, że liczba ofiar śmiertelnych na granicach morskich Europy nieznacznie spadła w 2022 r. w porównaniu z 2021 r., ale nadal była wyższa niż w okresie trzech lat poprzedzających 2021 r.⁽⁴²⁾; mając na uwadze, że większość zgonów miała miejsce w środkowej części Morza Śródziemnego, u wybrzeży Afryki Północnej⁽⁴³⁾;
- O. mając na uwadze, że w odniesieniu do Fronteksu sporządzono kilka sprawozdań i prowadzonych jest kilka dochodzeń dotyczących kwestii związanych z prawami podstawowymi, w tym przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; mając na uwadze, że były dyrektor Fronteksu złożył rezygnację ze stanowiska w kwietniu 2022 r.; mając na uwadze, że wszystkie agencje UE muszą przestrzegać praw podstawowych i ponosić konsekwencje naruszeń praw podstawowych;
- P. mając na uwadze, że od kilku lat ma miejsce zorganizowane naruszanie praw kobiet i dziewcząt; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich podjęto próby dalszego ograniczania zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, np. w odniesieniu do obowiązującej ochrony prawnej dostępu kobiet do opieki aborcyjnej; mając na uwadze, że w ostatnich latach odmowa dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji w niektórych państwach członkowskich doprowadziła do śmierci wielu kobiet; mając na uwadze, że liczba przypadków przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy seksualnej i gwałtów, utrzymuje się w całej UE na wysokim poziomie; mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie nie ratyfikowały jeszcze Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej („konwencji stambulskiej”); mając na uwadze, że w UE nasilają się ruchy przeciwko propagowaniu i zapewnianiu edukacji seksualnej;
- Q. mając na uwadze, że przemoc ze względu na płeć jest zarówno przyczyną, jak i konsekwencją nierówności strukturalnych, które wynikają ze stereotypów dotyczących płci i asymetrii władzy, w tym w sferze prywatnej, społecznej, publicznej i gospodarczej;

⁽⁴⁰⁾ Udzielanie pomocy każdej osobie na morzu znajdującej się w niebezpieczeństwie jest obowiązkiem prawnym państw członkowskich ustanowionym w międzynarodowym prawie zwyczajowym i prawie umów międzynarodowych (Międzynarodowa konwencja o bezpieczeństwie życia na morzu – konwencja SOLAS z 1974 r.; Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza – UNCLOS z 1979 r.; Międzynarodowa konwencja o poszukiwaniu i ratownictwie morskim – konwencja SAR z 1979 r.) oraz prawo UE.

⁽⁴¹⁾ Wyrok Trybunału (druga izba) z 6 października 2022 r., *I. L. przeciwko Politsei- ja Piirivalveamet*, sprawa C-241/21, ECLI:EU:C:2022:753.

⁽⁴²⁾ Sprawozdanie dotyczące praw podstawowych – 2023 r., Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, s. 148, 8 czerwca 2023 r.

⁽⁴³⁾ Sprawozdanie dotyczące praw podstawowych – 2023 r., Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, s. 148, 8 czerwca 2023 r.

- R. mając na uwadze, że dane z badań FRA pokazują, iż dyskryminacja ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne bądź przekonania religijne (w tym Romów, muzułmanów, Żydów i osób pochodzenia afrykańskiego) utrzymuje się na stale wysokim poziomie, zarówno z upływem czasu, jak i wśród poszczególnych grup ludności, a zwłaszcza wśród osób ze środowisk społeczno-ekonomicznych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w poszczególnych państwach członkowskich; mając na uwadze, że mniejszości rasowe i etniczne borykają się z systemowym rasizmem, przestępstwami z nienawiści i nawoływaniem do nienawiści, brakiem dostępu do wymiaru sprawiedliwości i utrzymującymi się nierównościami społeczno-ekonomicznymi w obszarach takich jak mieszkalnictwo, opieka zdrowotna, zatrudnienie i edukacja, co należy uznać za główne przeszkody uniemożliwiające im pełne korzystanie z przysługujących im praw podstawowych oraz kluczową barierę dla integracji i równości; mając na uwadze, że antysemityzm, antycyganizm, islamofobia i rasizm to utrzymujące się formy nienawiści i dyskryminacji; mając na uwadze, że skrajnie prawicowy ekstremizm stanowi szczególne zagrożenie dla osób dotkniętych dyskryminacją oraz dla społeczeństwa jako całości; mając na uwadze, że według FRA są wskazania, iż istnieje rasizm systemowy w UE, w tym w organach ścigania; mając na uwadze, że w polityce i środkach służących zwalczaniu rasizmu i dyskryminacji należy uwzględnić dyskryminację interseksjonalną;
- S. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami żyjące w UE nadal spotykają się z dyskryminacją, w tym z odmową racjonalnych usprawnień, z nękaniami oraz wielorakimi i interseksjonalnymi formami dyskryminacji we wszystkich dziedzinach życia, w tym z niekorzystnymi warunkami społeczno-gospodarczymi, izolacją społeczną, nadużyciami i przemocą, także przemocą ze względu na płeć, przymusową sterylizacją i przymusową aborcją, brakiem dostępu do usług świadczonych w społeczności, niską jakością warunków mieszkaniowych, instytucjonalizacją, nieodpowiednią opieką zdrowotną oraz odmową możliwości wnoszenia wkładu i aktywnego zaangażowania w życie społeczne;
- T. mając na uwadze, że znaczny odsetek społeczności romskich⁽⁴⁴⁾ w Europie żyje w niezwykle trudnych warunkach zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich oraz znajduje się w bardzo złej sytuacji społeczno-ekonomicznej; mając na uwadze, że większość społeczności romskich nie może korzystać z przysługujących im podstawowych praw człowieka we wszystkich dziedzinach życia; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich nadal dochodzi do segregacji dzieci w szkołach oraz że nadal stosowane są dyskryminacyjne praktyki polegające na umieszczaniu dzieci z mniejszości etnicznych i rasowych w szkołach dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną;
- U. mając na uwadze, że w całej UE nadal utrzymuje się stała tendencja w zakresie narastającej dyskryminacji, nawoływania do nienawiści i przemocy wobec osób LGBTIQ+ i obrońców praw osób LGBTIQ+; mając na uwadze, że w kilku państwach członkowskich osoby LGBTIQ+ wciąż spotykają się z dyskryminacją i wykluczeniem w zakresie ochrony socjalnej, zabezpieczenia społecznego, dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji, ochrony prawnej oraz dostępu do towarów i innych usług dostępnych dla ogółu społeczeństwa, w tym mieszkań, i ich dostarczania; mając na uwadze, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, które chroni prawa socjalne i życie prywatne par osób tej samej płci i dzieci, które urodziły się rodzicom tej samej płci, nie jest wdrażane, jak np. sprawa Coman (C-673/16) i sprawa Baby Sara (C-490/20); mając na uwadze, że dzieci interseksualne są poddawane operacjom i leczeniu bez ich uprzedniej, osobistej, pełnej i świadomej zgody; mając na uwadze, że okaleczanie narządów płciowych u osób interseksualnych może mieć długotrwałe skutki, takie jak urazy psychologiczne i upośledzenia fizyczne;
- V. mając na uwadze, że od kilku lat liczba przestępstw z nienawiści i przypadków nawoływania do nienawiści w całej UE stale rośnie⁽⁴⁵⁾, głównie ze względu na zwiększającą się liczbę użytkowników mediów społecznościowych oraz fakt, że nawoływanie do nienawiści rozrasta się w internecie; mając na uwadze, że model biznesowy platform mediów społecznościowych, oparty na mikrotargetowanych reklamach, odgrywa pewną rolę w rozpowszechnianiu i wzmacnianiu nawoływania do nienawiści, podżegania do dyskryminacji i przemocy; mając na uwadze, że w wypełnianiu swoich obowiązków systemy kształcenia odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu wszystkim edukacji cyfrowej, umiejętności korzystania z technologii cyfrowych i umiejętności cyfrowych, w propagowaniu zrozumienia przez użytkowników technologii cyfrowych, w przewyższaniu nierówności, w zwiększaniu włączenia cyfrowego oraz wzmacnianiu i chronieniu jednostek i ich praw; mając na uwadze, że nawoływanie do nienawiści może prowadzić do przestępstw z nienawiści; mając na uwadze, że według FRA aż dziewięć na dziesięć przestępstw z nienawiści i ataków motywowanych nienawiścią w UE nie jest zgłaszanych, a zatem nie są one karane;
- W. mając na uwadze, że art. 21 Karty zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na język lub przynależność do mniejszości narodowej; mając na uwadze, że jej art. 22 gwarantuje poszanowanie różnorodności językowej;

⁽⁴⁴⁾ Termin „społeczności romskie” obejmuje społeczności wywodzące się z różnych grup, takich jak: Romowie, Kalè, Manusze, Aszkali, Trawelerzy, Lowarzy, Rissende, Bojasze, Domowie, Kełderasze, Romaniczale i Sinti. Nie istnieje powszechnie uzgodniona terminologia, gdyż niektóre społeczności preferują termin „ludność romska”.

⁽⁴⁵⁾ Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, zwięzły briefing pt. „Zwalczanie nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści w UE”, czerwiec 2022.

- X. mając na uwadze, że UE opiera się na propagowaniu praw społecznych, kulturalnych i gospodarczych; mając na uwadze, że liczba osób żyjących w ubóstwie w UE pozostaje wysoka, przy czym więcej niż co piąte dziecko jest zagrożone ubóstwem, a prawie co czwarty obywatel Europy jest zagrożony ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że cykl ubóstwa pogłębia inne nierówności, takie jak dostęp osób do edukacji, przystępnych cenowo mieszkań, opieki zdrowotnej i zatrudnienia; mając na uwadze, że kryzys energetyczny i inflacja zwiększyły liczbę osób dotkniętych brakiem bezpieczeństwa, ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że art. 151 TFUE odnosi się do podstawowych praw socjalnych, w tym praw określonych w Europejskiej karcie społecznej; mając na uwadze, że Europejski filar praw socjalnych i realizacja planu działania na jego rzecz stanowią kluczowe instrumenty włączania priorytetów społecznych do głównego nurtu wszystkich polityk UE oraz zapewniają wytyczne dla faktycznego wdrażania jego 20 zasad;
- Y. mając na uwadze, że przystąpienie UE do europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC) jest obowiązkowe zgodnie z art. 6 ust. 2 TUE i pozostaje wysokim priorytetem;
- Z. mając na uwadze, że państwa członkowskie oraz instytucje i organy UE, w tym Trybunał Sprawiedliwości, FRA i EPPO, mają wszystkie do odegrania kluczową rolę w ochronie i zapewnianiu wartości i praw podstawowych UE;
- AA. mając na uwadze, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadził dochodzenie w sprawie wymiany osobistych wiadomości tekstowych i rozmów telefonicznych między przewodniczącą Komisji a dyrektorem generalnym firmy Pfizer dotyczących zakupu szczepionek przeciwko COVID-19, których ujawnienia Komisja później odmówiła; mając na uwadze, że w lipcu 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich uznał, iż odmowa ta stanowiła przypadek niewłaściwego administrowania ⁽⁴⁶⁾;
- AB. mając na uwadze, że od kilku lat stan praworządności pogarsza się w kilku państwach członkowskich w wyniku systematycznych działań ich rządów, zwłaszcza na Węgrzech i w Polsce, przeciwko którym toczą się procedury na podstawie art. 7 ust. 1 TUE; mając na uwadze, że zachowanie praworządności i praw podstawowych w innych państwach członkowskich budzi coraz większy niepokój; mając na uwadze, że kluczowe znaczenie ma zapewnienie, aby państwa członkowskie przestrzegały zobowiązań OBWE oraz innych międzynarodowych zobowiązań i norm dotyczących demokratycznych wyborów, w tym zobowiązań i norm określonych przez Komisję Wenecką;
- AC. mając na uwadze, że ubóstwo stanowi formę przemocy strukturalnej i niesprawiedliwości społecznej, która opiera się na nierówności płci, dyskryminacji i nierównych szansach w dostępie do towarów i usług, i prowadzi do naruszenia praw podstawowych; mając na uwadze, że walka z ubóstwem wymaga uwzględnienia podejścia przekrojowego i zwrócenia szczególnej uwagi na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, takie jak dzieci, kobiety, mniejszości rasowe i etniczne, osoby LGBTIQ+, migranci i osoby ubiegające się o azyl oraz osoby z niepełnosprawnościami, a także osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej;
- AD. mając na uwadze, że według sprawozdania Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Jakość powietrza w Europie w 2022 r.” w samym tylko 2020 r. 238 tys. przedwczesnych zgonów w Unii wynikało z narażenia na zanieczyszczenie powietrza pyłem drobnym;

Praworządność i dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. przypomina o znaczeniu wolnych mediów dla utrzymania demokracji, pociągania do odpowiedzialności instytucji publicznych i prywatnych oraz umożliwiania obywatelom dostępu do informacji opartych na faktach; podkreśla znaczenie pluralizmu mediów i wolności dziennikarskiej; zdecydowanie potępia fakt, że w 2022 r. ustanowiono kolejny światowy rekord pod względem liczby uwięzionych dziennikarzy, i wzywa do pełnego wymierzenia sprawiedliwości w odniesieniu do zabójstw dziennikarzy śledczych w UE;
2. wzywa państwa członkowskie, aby wdrożyły zalecenie Komisji w sprawie ochrony dziennikarzy i obrońców praw człowieka, którzy angażują się w działalność publiczną, przed ewidentnie bezpodstawnymi lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi, a w szczególności aby zlikwidowały kary więzienia w sprawach o zniesławienie, zaprzęstały ścigania za zniesławienie i zamiast tego stosowały raczej postępowania cywilne lub administracyjne; wzywa Komisję do podjęcia działań w związku z poważnym charakterem SLAPP wszczynanych w ramach postępowań karnych i przedstawienia propozycji środków gwarantujących, że zniesławienie, oszczerstwo i pomówienie, które stanowią przestępstwo w większości państw członkowskich, nie będą mogły być wykorzystywane jako podstawa SLAPP, również w sprawach z oskarżenia prywatnego; podkreśla, że SLAPP to tylko jedna z metod uciszania dziennikarzy, i wzywa Komisję, aby dalej badała inne praktyki i podejmowała interwencje; wzywa polityków, aby publicznie potępiali groźby i ataki na dziennikarzy;

⁽⁴⁶⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, Zalecenie w sprawie odmowy przez Komisję Europejską publicznego dostępu do wiadomości tekstowych wymienianych między przewodniczącą Komisji a dyrektorem generalnym koncernu farmaceutycznego na temat zakupu szczepionek przeciwko COVID-19 (sprawa 1316/2021/MIG).

3. ponownie wyraża zaniepokojenie z powodu naruszenia praw podstawowych w związku z wykorzystywaniem oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego do ataków na osoby fizyczne i osobistości, takie jak dziennikarze, blogerzy, obrońcy praw człowieka, politycy lub inne podmioty; podkreśla, że bezprawne wykorzystywanie oprogramowania szpiegującego przez rządy krajowe bezpośrednio i pośrednio wpływa na uczciwość procesu podejmowania decyzji, co podważa tym samym unijną demokrację i wskazuje na pilną potrzebę większej przejrzystości i rozliczalności prawnej w sektorze nadzoru;

4. wzywa państwa członkowskie, a w szczególności Grecję, Węgry, Polskę, Hiszpanię i Cypr, aby zastosowały się do zaleceń zawartych w sprawozdaniu w sprawie stosowania oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego służącego inwigilacji; przypomina o swoich zaleceniach dotyczących przestrzegania wspólnych norm UE, ponieważ nie można narażać praw indywidualnych poprzez umożliwianie nieograniczonego dostępu do inwigilacji;

5. wzywa państwa członkowskie do opracowania krajowych planów działania na rzecz bezpieczeństwa dziennikarzy i stworzenia warunków sprzyjających rozkwitowi pluralistycznych i niezależnych mediów oraz odgrywaniu przez nie kluczowej roli strażnika, umożliwiającej rozliczanie rządów i innych podmiotów;

6. przypomina, że handel oprogramowaniem szpiegowskim i jego stosowanie muszą być ściśle uregulowane; podkreśla, że stosowanie oprogramowania szpiegowskiego może być dozwolone jedynie w wyjątkowych i szczególnych przypadkach w dochodzeniach dotyczących ograniczonego i zamkniętego wykazu jasno i precyzyjnie określonych poważnych przestępstw, musi być uzasadnione indywidualnie dla każdego przypadku, zgodne z Kartą i innymi właściwymi przepisami prawa Unii oraz nakazane ex ante przez niezależny i niezawisły organ sądowy dysponujący skutecznymi, znanymi i dostępnymi środkami zaradczymi; podkreśla, że wszelkie przypadki inwigilacji z wykorzystaniem oprogramowania szpiegowskiego muszą podlegać kontroli ex post ze strony niezależnego organu nadzoru, który musi dopilnować, aby wszelka dozwolona inwigilacja była prowadzona z poszanowaniem praw podstawowych i zgodnie z warunkami określonymi przez Trybunał Sprawiedliwości, ETPC i Komisję Wenecką; nalega, aby osobom, które były celem oprogramowania szpiegowskiego, zapewniono dostęp do rzeczywistych i znaczących środków odwoławczych;

7. podkreśla, że korupcja jest niezgodna z wartościami demokracji i praworządności, ponieważ pogłębia nierówności i podważa zaufanie obywateli do dobrych rządów; jest głęboko zaniepokojony rosnącym poziomem korupcji w kilku państwach członkowskich, zwłaszcza sprawami dotyczącymi urzędników wysokiego szczebla i polityków; ponownie potępia przypadki domniemanej korupcji z udziałem obecnych i byłych posłów do Parlamentu Europejskiego; w świetle tego podkreśla przyjęcie zmian do Regulaminu w celu wzmocnienia integralności, niezależności i rozliczalności PE; jest zaniepokojony zróżnicowanym poziomem wdrażania unijnych ram antykorupcyjnych w państwach członkowskich; domaga się przyjęcia zasady zerowej tolerancji wobec korupcji; wzywa do ustanowienia niezależnego unijnego organu ds. etyki; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia pełnego wdrożenia dyrektywy w sprawie ochrony sygnalistów ⁽⁴⁷⁾;

8. podkreśla, że niezależność sądownictwa oraz skuteczne mechanizmy kontroli i równowagi, które mogą różnić się w poszczególnych państwach członkowskich, są zasadniczymi elementami praworządności; podkreśla, że nadal istnieją poważne obawy co do stanu praworządności i niezależności sądownictwa w kilku państwach członkowskich; potępia wszelkie podejmowane przez rządy państw członkowskich próby wywierania wpływu o charakterze politycznym na niezależny proces decyzyjny sądownictwa lub próby kontrolowania tego procesu bezpośrednio lub za pomocą środków organizacyjnych;

9. popiera utworzenie strategii UE mającej na celu zapewnienie konkretnych i skoordynowanych działań na szczeblu UE, w tym przez utworzenie mechanizmu ochrony obrońców praw człowieka w Europie, wykorzystując przykłady z polityki zagranicznej UE, w celu zapewnienia prewencji, bezpośredniej pomocy i rozliczalności;

⁽⁴⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

10. popiera wykorzystywanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz horyzontalnych warunków podstawowych umożliwiających zamrożenie finansowania unijnego w celu zwalczania korupcji i regresów w obszarze praworządności w państwach członkowskich; podkreśla, że fundusze zamrażane za pomocą różnych działań związanych z warunkowością muszą zostać uwolnione po spełnieniu kluczowych warunków podstawowych; wzywa państwa członkowskie do podjęcia właściwych środków, aby osiągnąć cele pośrednie określone w ich odpowiednich planach odbudowy i zwiększania odporności; wzywa Radę Europejską, aby podjęła działania i ustaliła, czy Węgry dopuściły się poważnych i trwałych naruszeń wartości UE, zgodnie z art. 7 ust. 2 TUE; wyraża głębokie ubolewanie z powodu systematycznego traktowania społeczności LGBTQI+ jak kozła ofiarnego przez władze węgierskie; podkreśla, że Rada jest współodpowiedzialna za ochronę wartości zapisanych w art. 2 TUE oraz że niedopełnienie tego obowiązku miałoby długotrwałe i potencjalnie szkodliwe skutki; domaga się poszanowania roli i kompetencji Parlamentu;

11. ubolewa nad faktem, że niektóre państwa członkowskie przedłużają stan wyjątkowy poza to, co jest konieczne i proporcjonalne, oraz w pośpiechu przyjmują przepisy bez odpowiednich konsultacji;

12. ponownie przypomina potrzebę niezwłocznego ustanowienia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz wzywa Komisję i Radę do natychmiastowego rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem w sprawie tego porozumienia;

13. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie przez Trybunał Sprawiedliwości w 2022 r. transmisji i streamingu na żywo w celu ułatwienia częściowego publicznego dostępu do działalności sądowniczej trybunału;

Wolności

14. wraża głębokie zaniepokojenie coraz wyższym stopniem zagrożenia wolności stowarzyszania się, wolności słowa i zgromadzania się; przypomina, że prawo do pokojowych zgromadzeń może zostać ograniczone jedynie wtedy, gdy jest to przewidziane w przepisach prawa oraz konieczne i proporcjonalne w celu ochrony interesu ogólnego uznawanego przez Unię lub praw i wolności innych osób; potępia użycie w niektórych przypadkach przemocy i nieproporcjonalnych interwencji organów ścigania podczas pokojowych protestów oraz potępia przypadki uznaniowych masowych aresztowań potencjalnych demonstrantów; zachęca właściwe organy krajowe, aby zapewniły przejrzyste, bezstronne, niezależne i skuteczne dochodzenia w przypadku podejrzeń lub zarzutów nieproporcjonalnego użycia siły; wzywa państwa członkowskie, aby stosowały alternatywne praktyki w celu utrzymania porządku publicznego, które okazały się skuteczne w innych państwach członkowskich;

15. podkreśla, że aby zagwarantować prawo do wolności wypowiedzi i informacji, które jest podstawą każdej demokracji, informacje muszą być powszechnie dostępne i zróżnicowane; zaznacza, że należy zagwarantować swobodę wypowiedzi artystycznej; podkreśla, że dezinformacja może mieć bardzo destrukcyjny wpływ na funkcjonowanie demokratycznych społeczeństw, gospodarek i systemów politycznych; przypomina o potrzebie włączenia umiejętności korzystania z mediów i umiejętności cyfrowych do edukacji obywatelskiej w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się dezinformacji; ponownie zaleca zastosowanie skutecznych środków w celu zwalczania dezinformacji ze strony wroga nastawionych obcych mocarstw, w szczególności w związku ze zbliżającymi się wyborami europejskimi; podkreśla, że niezależny i pluralistyczny krajobraz mediów, zarówno w internecie, jak i poza nim, jest niezbędny do skutecznego przeciwdziałania dezinformacji i propagandzie, w związku z czym należy go wspierać, w tym w drodze skutecznego przeciwdziałania koncentracji mediów;

16. podkreśla, że zgodnie z prawem Unii krajowe organy lub podmioty regulacyjne muszą być funkcjonalnie niezależne od swoich rządów i nie mogą zwracać się o instrukcje do żadnego innego organu ani przyjmować takich instrukcji; zauważa, że polityczna niezależność regulacji mediów i nadzoru nad nimi przez państwa członkowskie i Komisję, ochrona niezależności redakcyjnej w całej UE, a także ochrona dziennikarzy przed inwigilacją i ochrona źródeł dziennikarskich mają pierwszorzędne znaczenie; wzywa zatem do przyjęcia solidnego europejskiego aktu o wolności mediów, aby zagwarantować niezależność, pluralizm i wolność mediów w całej UE, oraz zapewnić przejrzystość własności i finansowania mediów;

17. podkreśla kluczową rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w upowszechnianiu aktywnego obywatelstwa, praw podstawowych i uczestnictwa demokratycznego w Europie; wzywa Komisję, aby przedstawiła strategię i określiła podstawowe standardy dotyczące ochrony organizacji pozarządowych we wszystkich państwach członkowskich w celu tworzenia otoczenia regulacyjnego i politycznego pozbawionego efektów mrożących, zagrożeń i ataków, w celu zapewnienia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego trwałego i niedyskryminującego dostępu do zasobów oraz w celu wspierania ich zaangażowania w dialog obywatelski i udziału w kształtowaniu polityki; ubolewa, że w ostatnich latach doszło do niepokojącego pogorszenia sytuacji obrońców praw człowieka w UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podjęły niezbędne środki w celu zapewnienia obrońcom praw człowieka możliwości pracy wolnej od przeszkód i niepewności;

18. przypomina, że zgodnie z art. 6 Karty każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego, co oznacza, że każdy w UE powinien być chroniony przed bezprawnym i arbitralnym aresztowaniem; apeluje do państw członkowskich, aby zastosowały się do zalecenia Komisji w sprawie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych w celu poprawienia warunków przetrzymywania, a tym samym zapewnienia wyższego stopnia ochrony prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego;

19. potępia wzrost liczby incydentów na tle religijnym lub światopoglądowym i rasistowskim w UE; zwraca się do Komisji i państw członkowskich, aby podjęły zdecydowane działania w tym względzie, w tym na szczeblu międzynarodowym; przypomina, że zgodnie z art. 10 Karty każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania; ubolewa, że przypadki dyskryminacji oraz przestępstwa na tle rasowym i ksenofobicznym często nie są zgłaszane władzom, co de facto prowadzi do bezkarności; wyraża ubolewanie w związku z tym, że nie wszystkie państwa członkowskie w pełni transponowały decyzję ramową w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnych;

20. jest zaniepokojony rosnącą liczbą incydentów przemocy ze strony policji wobec ludności romskiej; wzywa państwa członkowskie, aby rygorystycznie badały te incydenty w celu zagwarantowania, że wprowadzanie lub wdrażanie represyjnych i brutalnych środków wobec Romów lub społeczności romskich nie pozostanie bezkarne; wzywa ponadto państwa członkowskie, aby rozwiązały problem stronniczych nagrań policyjnych, sprawozdań, oskarżeń i wyroków sądowych oraz nieodpowiedniego dostępu ludności romskiej do wymiaru sprawiedliwości;

21. zwraca uwagę, że w wyniku datafikacji życia codziennego i skandali związanych z danymi osobowymi prawo do ochrony danych osobowych nabiera coraz większego znaczenia; ponownie wyraża zaniepokojenie nierównym stosowaniem ogólnego rozporządzenia o ochronie danych; popiera inicjatywy mające na celu wzmocnienie procesu legislacyjnego w odniesieniu do ram regulacyjnych UE dotyczących sztucznej inteligencji, które zapewnią solidne gwarancje praw podstawowych;

22. zdecydowanie potępia powszechne łamanie praw podstawowych i stosowanie nieproporcjonalnej przemocy przeciwko migrantom, w tym uchodźcom, na granicach Unii w formie arbitralnych zatrzymań, nieludzkich warunków życia i braku dostępu do opieki zdrowotnej, niezgodnych z prawem powrotów i brutalnego zawracania; jest bardzo zaniepokojony faktem, że państwa członkowskie wprowadzają zawracanie do prawa krajowego; potępia wszystkie obowiązujące w państwach członkowskich przepisy, które podważają skuteczną ochronę praw człowieka uchodźców, osób ubiegających się o azyl i migrantów na lądzie i na morzu, a także kryminalizację pracowników i działaczy organizacji humanitarnych; podkreśla, że niemal jedną trzecią osób ubiegających się o azyl stanowią dzieci, i powtarza, że zatrzymywanie dzieci z powodu imigracji nie powinno być dozwolone;

23. wzywa UE i państwa członkowskie, aby zapewniły skuteczne mechanizmy nadzoru w celu zapewnienia przestrzegania praw podstawowych na granicach zewnętrznych, które powinny również obejmować monitorowanie działań w zakresie nadzoru granic; wzywa ponadto Komisję, aby zapewniła, by osoby, których dane są przechowywane w bazach danych wielkoskalowych systemów informatycznych UE, były informowane o przysługujących im prawach i miały dostęp do istniejących środków odwoławczych;

24. wyraża głębokie ubolewanie z powodu wysokiej liczby ofiar śmiertelnych wśród uchodźców i migrantów na morzu, którzy często są ofiarami handlu ludźmi i muszą stawić czoła nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu, bez zapewnienia im należytego bezpieczeństwa; przypomina o wynikającym z międzynarodowego prawa morza obowiązku udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie i pilnie apeluje o prowadzenie stałych skoordynowanych operacji poszukiwawczo-ratowniczych wraz z szybkim sprowadzeniem na ląd, a także wzywa państwa członkowskie, aby podejmowały wszelkie możliwe działania w celu ratowania życia osób zagrożonych na morzu; wzywa do poszanowania prawa do azylu wszystkich osób uratowanych na morzu poprzez ocenę indywidualnych okoliczności w poszczególnych przypadkach;

25. zauważa, że niektóre państwa członkowskie wykorzystują bezpieczeństwo narodowe jako wyznacznik wewnętrznych strategii politycznych, np. w dziedzinie migracji; podkreśla, że wszelkie środki podejmowane ze względów bezpieczeństwa narodowego muszą być konieczne i proporcjonalne oraz nie mogą naruszać praw zagwarantowanych w Karcie; przypomina, że art. 19 Karty zapewnia ochronę w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji oraz zakazuje wydań zbiorowych, a zatem wymaga indywidualnej oceny i zakazuje odrzucania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej wyłącznie na podstawie określonego obywatelstwa;

26. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie unijnej dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony⁽⁴⁸⁾ w następstwie wojny w Ukrainie, która ma na celu zapewnienie dostępu do ochrony uchodźcom i osobom ubiegającym się o azyl dowolnego pochodzenia; przypomina, że dostęp do zakwaterowania, zatrudnienia, edukacji, opieki zdrowotnej i usług opieki społecznej w ramach dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony musi uwzględniać podejście oparte na płci; ubolewa nad nierównym traktowaniem, dyskryminacją rasową i przemocą, z jakimi spotykają się osoby uciekające przed konfliktem, które nie są Ukraińcami, a w szczególności osoby pochodzące z mniejszości etnicznych i osoby LGBTIQ+; ubolewa nad podwójnymi standardami dotyczącymi migrantów i uchodźców w UE i wzywa do wyeliminowania tego stanu rzeczy;

27. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie ochrony praw migrantek, uchodźczyń oraz kobiet i dziewcząt ubiegających się o azyl, wzywające państwa członkowskie do podjęcia środków zapobiegających dyskryminacji takich kobiet, w tym przez promowanie dostępu do zatrudnienia i opieki w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz ułatwianie dostępu do usług i wymiaru sprawiedliwości osobom, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć⁽⁴⁹⁾;

28. z zaniepokojeniem odnotowuje dużą populację bezpaństwowców w UE, zwłaszcza dzieci, które rodzą się jako bezpaństwowcy; wzywa Komisję, aby opracowała kompleksową strategię i plan działania w celu rozwiązania problemu bezpaństwowości w UE i ochrony przed wydaleniem; wzywa państwa członkowskie, aby właściwie identyfikowały, uznawały i chroniły bezpaństwowców, z uwzględnieniem ich szczególnej podatności na zagrożenia;

Równość i godność

29. wzywa Komisję do zapewnienia, by prawo do niedyskryminacji i równego traktowania było przestrzegane w całej UE; ubolewa, że wniosek w sprawie horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej pozostaje zablokowany w Radzie od 2008 r.; uważa, że wszelkie aktualizacje tego wniosku proponowane przez Komisję muszą opierać się na stanowisku Parlamentu, odnosić się do dyskryminacji krzyżowej oraz wyraźnie zakazywać dyskryminacji z dowolnej kombinacji przyczyn wymienionych w Karcie; ubolewa nad faktem, że Rada zignorowała te propozycje, i wzywa ją do włączenia ich do jej mandatu oraz do podjęcia wszelkich odpowiednich działań w celu zwalczania dyskryminacji w UE;

30. wzywa Komisję, aby monitorowała i zagwarantowała odpowiednie działania następcze w związku z wdrażaniem krajowych planów działania przeciwko rasizmowi opracowanych przez państwa członkowskie oraz unijnego planu działania przeciwko rasizmowi; wzywa ponadto Komisję, aby uwzględniła kwestię walki z rasizmem i dyskryminacją we wszystkich obszarach unijnej polityki; wzywa przeszłe prezydencje Rady do poważnego rozważenia ustanowienia składu Rady ds. równości płci i równouprawnienia;

⁽⁴⁸⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami, Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12.

⁽⁴⁹⁾ Rada Europy, „Recommendation CM/Rec(2022)17 of the Committee of Ministers to member States on protecting the rights of migrant, refugee and asylum-seeking women and girls” [Zalecenie CM/Rec(2022)17 Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie ochrony praw migrantek, uchodźczyń oraz kobiet i dziewcząt ubiegających się o azyl], 20 maja 2022 r.

31. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zwalczały dyskryminację rasową we wszystkich dziedzinach życia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia i zapobiegania segregacji w szkołach, za pomocą skutecznych środków legislacyjnych i politycznych, zarówno w państwach członkowskich, jak i krajach objętych procesem rozszerzenia;

32. w odniesieniu do cyfryzacji przypomina, że należy zwrócić szczególną uwagę na dyskryminujące uprzedzenia wprowadzone do nowych technologii oraz na konieczność zobowiązania twórców i podmiotów wdrażających do przekazywania publicznie dostępnych informacji na temat sposobów szkolenia tych systemów; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wprowadziły środki uniemożliwiające potęgowanie dyskryminacji, istniejących nierówności i ubóstwa za pośrednictwem nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia, by systemy sztucznej inteligencji kierowały się zasadami przejrzystości, wyjaśnialności, sprawiedliwości i odpowiedzialności oraz aby wprowadzono ocenę skutków w zakresie praw podstawowych; ponadto wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zajęły się problemem różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz problemem różnorodności w technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT) i w dziedzinach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM), zwłaszcza w zakresie rozwoju nowych technologii, a w szczególności na stanowiskach wymagających podejmowania decyzji;

33. przypomina, jak ważne jest, by dzieci należące do mniejszości narodowych mogły kształcić się w specjalnych szkołach oferujących edukację w ich języku; zachęca do włączenia przedstawicieli mniejszości narodowych w procesy decyzyjne mające wpływ na ich systemy edukacji;

34. przypomina, że przemoc ze względu na płeć jest bardzo rozpowszechniona we wszystkich państwach członkowskich w całej UE; zdecydowanie potępia gwałtowny regres w zakresie praw kobiet i osób LGBTIQ+ w kilku państwach członkowskich; zdecydowanie potępia odmowę dostępu do bezpiecznych i legalnych świadczeń aborcyjnych, gdyż stanowi to również formę przemocy ze względu na płeć; podkreśla, że ETPC orzekł, iż restrykcyjne przepisy aborcyjne i brak ich wdrożenia naruszają prawo kobiet do autonomii i integralności cielesnej; ponownie potępia polskie prawo, które wprowadza niemal całkowity zakaz aborcji; przypomina, że obywatele, którzy pomagają tym osobom w dostępie do świadczeń aborcyjnych, gdy nie są one swobodnie lub legalnie dostępne, nie powinni być prześladowani; ponawia apel o uwzględnienie prawa do aborcji w Karcie;

35. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz wzywa do szybkiego zakończenia negocjacji i włączenia przemocy ze względu na płeć do wykazu przestępstw UE; podkreśla, że taka dyrektywa powinna gwarantować zobowiązania określone w konwencji stambulskiej jako minimalny standard i mieć na celu wzmocnienie tych standardów w celu podniesienia poziomu ochrony; z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację przez UE konwencji stambulskiej, która weszła w życie 1 października 2023 r.; wzywa pozostałe państwa członkowskie, aby szybko ratyfikowały konwencję w celu ochrony kobiet przed przemocą;

36. podkreśla, że osoby z niepełnosprawnościami, a w szczególności kobiety z niepełnosprawnościami, nadal zmagają się z dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacją krzyżową w związku z ich niepełnosprawnością, płcią, rasą, pochodzeniem etnicznym, wiekiem, religią lub przekonaniami, orientacją seksualną, statusem migracyjnym lub statusem społeczno-ekonomicznym; podkreśla, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są szczególnie narażone na przemoc ze względu na płeć, w tym przemoc fizyczną, seksualną, psychiczną i ekonomiczną; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wprowadzenia i dostępności mechanizmów zgłaszania przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami, a także usług wsparcia dla ofiar;

37. podkreśla, że prawa dziecka są powszechne i że każdemu dziecku przysługują takie same prawa, bez dyskryminacji, takie jak prawo do uznania pochodzenia, także w przypadku par tej samej płci; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń i przyjmowania dokumentów urzędowych dotyczących pochodzenia dziecka oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia pochodzenia dziecka w celu ochrony praw wszystkich dzieci przez zapewnienie, aby ich więzi rodzicielskie, w tym w szczególności w przypadku rodziców tej samej płci, ustanowione w jednym państwie członkowskim były uznawane we wszystkich państwach członkowskich UE;

38. wzywa państwa członkowskie do uznania przymusowej sterylizacji za przestępstwo; przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym w dyrektywie w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej należy uwzględnić przymusową sterylizację jako przestępstwo na mocy art. 83 ust. 1 TFUE;

39. przypomina, że nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści motywowane rasizmem, ksenofobią lub nietolerancją religijną bądź wrogością czy uprzedzeniami ze względu na niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, ekspresję płciową czy cechy płciowe danej osoby to skrajne przykłady dyskryminacji; zauważa, że państwa członkowskie mają obowiązek zwalczania przestępstw z nienawiści i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, karania sprawców i podejmowania środków zapobiegawczych; podkreśla potrzebę odpowiedniej rejestracji przestępstw z nienawiści przez organy ścigania w celu lepszego zrozumienia charakteru i powszechności tego zjawiska oraz jego wpływu na ofiary, a także zaradzenia jego podstawowym przyczynom;

40. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą rozszerzenia wykazu przestępstw UE zawartego w art. 83 ust. 1 TFUE o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści, podkreślając potrzebę zapewnienia zdecydowanej reakcji unijnego prawa karnego na nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści; wyraża głębokie ubolewanie z powodu opóźnienia w zatwierdzeniu tej inicjatywy i ponownie wzywa Radę do starannej pracy na rzecz osiągnięcia konsensusu;

41. przypomina, że prawodawstwo UE dotyczące nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści powinno ogólnie chronić godność ludzką oraz zwalczać nienawiść i nietolerancję niezależnie od ich motywacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób, grup i społeczności docelowych; zdecydowanie potępia wszystkie formy nawoływania do nienawiści i kampanie oszczerstw w mediach publicznych skierowane przeciwko dziennikarzom, politykom, urzędnikom publicznym, aktywistom i innym podmiotom;

42. wzywa Komisję, aby skutecznie monitorowała wdrażanie środków zawartych w różnych strategiach na rzecz równości, takich jak unijna strategia na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2020-2025, unijna strategia na rzecz równouprawnień płci na lata 2020-2025, strategia na rzecz równości i integracji Romów oraz unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020-2025; wzywa państwa członkowskie do szybkiego opracowania i wdrożenia krajowych planów działania przeciwko rasizmowi;

43. z zadowoleniem stwierdza, że Komisja po raz pierwszy powołała się na odosobnione naruszenie art. 2 TUE, kiedy skierowała do Trybunału Sprawiedliwości węgierską „ustawę o ochronie dzieci”, która miała ukryte cele;

Prawa społeczne, gospodarcze i środowiskowe

44. uznaje, że ubóstwo stanowi kolejną formę dyskryminacji, która prowadzi do naruszenia praw podstawowych i nierówności w dostępie do towarów i usług; podkreśla szczególną podatność dzieci na zagrożenia oraz wpływ, jaki ubóstwo wywiera na nie oraz na ich rozwój fizyczny i psychiczny; wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie, aby opracowały strategie polityczne mające na celu ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, z uwzględnieniem podejścia przekrojowego i przy zwróceniu szczególnej uwagi na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji; z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie europejskiej gwarancji dla dzieci, lecz uważa, że potrzebne są dalsze wysiłki, w szczególności w dziedzinie ochrony socjalnej; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania równego dostępu i równych szans w zakresie wysokiej jakości kształcenia i zatrudnienia, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w zmniejszaniu nierówności i wydzwignięciu ludzi z ubóstwa;

45. jest głęboko zaniepokojony nasilaniem się ubóstwa, nierówności i wykluczenia społecznego w UE; wzywa państwa członkowskie, aby rozwiązały problem ubóstwa menstruacyjnego oraz by zniosły podatek VAT na środki higieny osobistej; podkreśla, że długoterminowe konsekwencje gospodarcze pandemii COVID-19 oraz wzrost cen żywności i energii poważnie wpłynęły na prawa osób o niskich dochodach lub żyjących w ubóstwie, w tym na prawo do odpowiedniego poziomu życia, do żywności, zdrowia, mieszkania oraz zabezpieczenia społecznego; wzywa Komisję i Radę, aby opracowały makroekonomiczne strategie polityczne kierujące się nie tylko wzrostem gospodarczym, lecz także standardami społecznymi, i przypomina o znaczeniu norm społecznych w europejskim semestrze;

46. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego⁽⁵⁰⁾ zapewniającego aktywne włączenie jako krok naprzód we wdrażaniu zasady 14. Europejskiego filaru praw socjalnych; ubolewa jednak nad brakiem konkretnych środków mających na celu przezwyciężenie strukturalnej dyskryminacji wobec słabszych grup społecznych; wzywa państwa członkowskie, aby gromadziły zdezagregowane dane na temat dochodu minimalnego w odniesieniu do tych grup;

⁽⁵⁰⁾ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie, Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1.

47. podkreśla, że cyfryzacja to proces przekrojowy, który wpływa na dostęp do wszystkich usług, w szczególności opieki zdrowotnej, oraz na korzystanie z praw podstawowych; podkreśla, że ubóstwo cyfrowe w UE powinno być monitorowane i oceniane w odniesieniu do dostępu do podstawowych usług i praw podstawowych, w tym dla osób starszych, osób mieszkających na obszarach oddalonych, osób żyjących w sytuacji bezdomności oraz Romów; przypomina, że na mocy Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych na państwach członkowskich spoczywa obowiązek zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami pełnego dostępu do społeczeństwa; przypomina, że uzależnienia cyfrowe stanowią problem zdrowia publicznego, który w szczególności dotyka nieletnich oraz ich integralności fizycznej i psychicznej;

48. zauważa, że mieszkanie nie jest towarem, lecz koniecznością i warunkiem wstępnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym; wzywa państwa członkowskie do zwiększenia inwestycji w mieszkalnictwo socjalne i przystępne cenowo, aby wyeliminować nadmierne koszty mieszkaniowe, w szczególności wśród grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i słabszych, oraz aby uniknąć konkurencji między tymi grupami;

49. z zadowoleniem przyjmuje uznanie powszechnego prawa dostępu do zdrowego i zrównoważonego środowiska przez Radę Praw Człowieka ONZ w dniu 8 października 2021 r.; podkreśla, że szkody w środowisku oraz brak przekazywania przez niektóre organy publiczne informacji na temat poważnego ryzyka środowiskowego, na jakie narażeni są ludzie, mogą wiązać się z wysoce szkodliwymi skutkami dla ludzi; przypomina o potrzebie pełnego dostosowania unijnych norm jakości powietrza do najnowszych wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia do 2030 r.;

Institutionalne gwarancje praw podstawowych

50. z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione od czasu wznowienia negocjacji w sprawie przystąpienia UE do EKPC w czerwcu 2020 r. oraz wstępne porozumienie w sprawie projektu zmienionych dokumentów przystąpienia osiągnięte w marcu 2023 r.; apeluje do Komisji i Rady, aby jak najszybciej rozwiązały wciąż nierozstrzygniętą kwestię sytuacji aktów prawnych UE w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu zakończenia procesu przystąpienia;

51. popiera prace Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej nad analizą danych w celu dokumentowania dyskryminacji i z zadowoleniem przyjmuje dalsze postępy w tej dziedzinie; z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji dotyczące dwóch dyrektyw w sprawie norm dla organów ds. równości, które to dyrektywy mają zapewnić wdrażanie i egzekwowanie unijnych przepisów antydyskryminacyjnych; wzywa organy krajowe współpracujące z FRA, aby dostarczały bezstronne dane; wzywa FRA, aby konsultowała się z dodatkowymi źródłami w przypadku utrzymujących się poważnych obaw co do jakości danych;

52. podkreśla, że ważne jest wspieranie i umacnianie współpracy między instytucjami i państwami członkowskimi UE, OLAF i EPPO; wzywa Komisję, aby przedstawiła sprawozdanie, w którym oceni możliwość i sposoby rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej, zgodnie z art. 86 TFUE, o poważne przestępstwa przeciwko środowisku, które szkodzą interesom Unii lub wpływają na spójne stosowanie polityk UE związanych z ochroną środowiska;

53. wzywa do ustanowienia FRA jako niezależnego organu ds. praw człowieka, na wzór krajowych instytucji ds. praw człowieka i zgodnie z zasadami paryskimi Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 1993 r., w celu ochrony i promowania polityki i praktyk Karty ze strony instytucji, organów, urzędów i agencji Unii, a także ze strony państw członkowskich podczas wdrażania prawa UE; uważa, że wymaga to podstawy prawnej w traktatach, by powołać organ UE ds. praw podstawowych oraz zagwarantować jego niezależność i wprowadzić zwykłą procedurę ustawodawczą w celu przyjęcia i zmiany jego mandatu; wzywa do upoważnienia tego nowego organu do wnoszenia skarg na mocy art. 263 TFUE w związku z naruszeniem Karty; wzywa, aby włączono w jego zakres kompetencji uprawnienia do rozpatrywania skarg oraz obowiązkowe zasięganie przez Komisję opinii FRA podczas przygotowywania wniosków dotyczących aktów ustawodawczych lub zaleceń, które mają wpływ na prawa podstawowe;

54. przypomina o znaczeniu odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, które stałoby na straży poszanowania praw podstawowych i doprecyzowałoby zasadę praworządności; wyraża zaniepokojenie przedłużającą się odmową niektórych państw członkowskich wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości i ETPC dotyczących ich sytuacji krajowej, co przyczynia się do osłabienia praworządności; podkreśla, że niewykonywanie wyroków może prowadzić do sytuacji, w której naruszenia praw człowieka nie spotykają się z reakcją odwoławczą; podkreśla, że pierwszeństwo prawa UE stanowi podstawę jej porządku prawnego; wzywa Komisję, aby zapewniła odpowiednie działania następcze w przypadku niewdrożenia tej zasady;

55. podkreśla rolę administracji krajowej i lokalnej oraz parlamentów państw członkowskich i organów ścigania w promowaniu i ochronie praw wynikających z Karty;

56. odnotowuje spostrzeżenie FRA, że państwom członkowskim wydaje się brakować zorganizowanego zaangażowania we wdrażanie strategii Komisji na rzecz wzmocnienia stosowania Karty, takiego jak określenie jasnych celów, kamieni milowych i harmonogramów; wzywa państwa członkowskie do pełnej implementacji strategii;

57. przypomina, że prawo do udziału w życiu demokratycznym i obowiązek zapewnienia, aby decyzje były podejmowane w sposób jak najbardziej otwarty i jak najbliższy obywateli, są chronione na mocy traktatów, a w szczególności art. 10 TUE; wzywa instytucje UE i państwa członkowskie, aby zapewniły wystarczająco dużo czasu na konsultacje społeczne, przejrzystość i proaktywne publikowanie dokumentów publicznych;

58. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
